

Vườn gấc dược liệu của trang trại dược liệu TH tại Nghĩa Đàn, Nghệ An

PHÁT TRIỂN DƯỢC LIỆU TẠI NGHỆ AN

■ TTƯT.DSCKI. Hoàng Văn Hảo
Nguyên PGD Sở Y tế Nghệ An

Nghệ An là một tỉnh có diện tích rộng, địa hình đa dạng và phức tạp. Khí hậu tỉnh Nghệ An nhìn chung mang đầy đủ đặc trưng của nền khí hậu nhiệt đới gió mùa, nóng và ẩm. Nhiệt độ trung bình hàng năm ở Nghệ An là 24,2°C, độ ẩm trung bình hàng năm khoảng 80%. Tổng lượng mưa hàng năm khoảng 1.610,9mm. Nghệ An có rừng nguyên sinh Quốc gia Pù Mát, Pù Huống, Pù Hoạt với tổng diện tích khoảng trên 165ha, có một số ngọn núi cao như: Puxalaileng: 2.711m, Pù Mát: 1.841m, Pù Luông: 2.447m, Pù Huống: 1.200m...; có vùng đất đỏ bazan Phủ Quỳ và có tiểu vùng khí hậu ôn đới Mường Lống, huyện Kỳ Sơn; có đảo Ngự, đảo Mắt là những vùng có tiềm năng rất lớn về cây, con làm thuốc.

Nghệ An là tỉnh giàu tiềm năng về dược liệu với các thành phần loài phong phú, đa dạng: có 962

loài cây và nấm làm thuốc, thuộc 635 chi, 183 họ. Hầu như các ngành thực vật ở Nghệ An đều có các đại diện sử dụng làm thuốc, có nhiều khả năng khai thác và triển vọng phát triển.

Tuy nhiên, một thời gian dài, cùng với “chảy máu rừng”, biết bao loài dược liệu đã bị khai thác một cách tận diệt, để bán cho tiểu thương dưới dạng nguyên liệu thô, giá trị thấp. Một số doanh nghiệp tiên phong đi đầu trong nuôi trồng, chế biến dược liệu nhưng cũng ở tầm nhỏ lẻ, phân tán, hiệu quả thấp. Tiềm năng rất lớn, nhưng giá trị khai thác thấp.

Chính vì lẽ đó, Nghị quyết Đại hội tỉnh Đảng bộ tỉnh Nghệ An lần thứ XVIII đã khẳng định xây dựng phát triển các loại cây

dược liệu thành cây chiến lược là một trong 4 trụ cột phát triển kinh tế của tỉnh. Nghị quyết nêu rõ: “*Phần đầu đến năm 2020, phát triển được 15.000ha cây dược liệu tập trung ở các huyện miền núi, để tạo nguyên liệu cho nhà máy chế biến; Xây dựng nhà máy sản xuất dược liệu, dược phẩm gắn với phát triển vùng nguyên liệu ở Thanh Chương, Nghĩa Đàn, Quỳnh Hợp, công suất 50 ngàn tấn dược liệu khô/năm*”.

Từ chủ trương của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước về đẩy mạnh phát triển dược liệu, Nghệ An đã và đang triển khai nhiều hoạt động nhằm phát triển nhanh, mạnh và bền vững dược liệu trên địa bàn tỉnh: Tổ chức hội thảo phát triển cây dược liệu thành cây chiến lược trong phát triển kinh tế - xã hội của tỉnh, thông qua đó thu hút nhiều nhà quản lý, nhà khoa học và doanh nghiệp ký kết các hợp đồng ghi nhớ về hợp tác đầu tư trồng và phát triển dược liệu giai đoạn đến năm 2020 và đến năm 2030, góp phần phục vụ sản xuất và đời sống ở địa phương; Phát triển vùng dược liệu gắn với xóa đói giảm nghèo; Hợp tác trong ứng dụng và phát triển thị trường dược liệu nhằm đưa các sản phẩm mới ra thị trường; Xây dựng đề án khung các nhiệm vụ bảo tồn và phát triển nguồn gen dược liệu cấp tỉnh thực hiện từ năm 2014-2020; Quy hoạch tổng thể phát triển dược liệu tỉnh Nghệ An đến năm 2025 và định hướng đến năm 2030 như một chương trình hành động có tính chiến lược; Quy hoạch vùng nguyên liệu cho dự án bảo tồn và phát triển nguồn dược liệu chất lượng cao gắn với phát triển rừng bền vững tại Nghệ An. Theo đó, xây dựng các vùng sản

xuất tập trung một số loại dược liệu trên đất của các lâm trường, tổng đội thanh niên xung phong, hộ gia đình của 11 huyện, thị (15.450ha) để tạo nguyên liệu cho nhà máy chế biến với công suất 50.000 tấn dược liệu thô/năm; trồng và quản lý dược liệu theo công nghệ sản xuất tiên tiến.

Hiện tại, Nghệ An đã tổ chức thực hiện một số dự án bảo tồn phát triển dược liệu tại một số vùng: Bảo tồn nguồn gen cây trà hoa vàng, cây mú tỳn, cây đảng sâm, cây sâm Puxailaileng...; đồng thời phát triển nguồn nguyên liệu, nuôi trồng một số dược liệu. Tại xã Mường Lống, huyện Kỳ Sơn, với 130ha, Công ty Cổ phần Dược liệu TH đã trồng hà thủ ô, đảng sâm, đan sâm, đương quy, bạch quả, sâm Puxailaileng, đỗ trọng... Hiện nay, công ty mở rộng thêm 20ha tại khu vực Na Ngoi. Năm 2018, công ty đã trồng 23.800 cây đương quy Nhật Bản, đến tháng 11/2018, cho sản lượng 816,5kg tươi; trồng 11.754 cây đương quy Trung Quốc di thực, cho thu hoạch 616kg tươi; trồng thêm 8.060 cây đan sâm cho thu hoạch với sản lượng 540kg tươi; trồng 10.800 cây đảng sâm cho thu hoạch 303kg tươi... Công ty đã đầu tư, xây dựng khu sơ chế và chế biến dược

Cây lạc tiên trồng theo tiêu chuẩn organic tại trang trại dược liệu TH ở huyện Yên Thành

NGHIÊN CỨU - TRAO ĐỔI

liệu cũng như đầu tư nhiều thiết bị cho việc triển khai phát triển dược liệu tại khu vực này.

Tại huyện Quế Phong, trồng, thu hái tự nhiên, chế biến đóng gói và đưa ra thị trường trà hoa vàng, mú tỳ tử với diện tích trên 10ha.

Công ty CP Nafoods Nghệ An triển khai hàng nghìn ha tại các huyện miền núi Nghệ An để trồng chanh leo và gấc, với năng suất 450-500 tạ/ha, sản lượng dự kiến 45.000 tấn/năm, mức doanh thu 450 tỷ đồng/năm vừa bán tại các thị trường trong nước, vừa xuất khẩu sang nhiều quốc gia, vùng lãnh thổ trên thế giới, giải quyết việc làm cho hàng ngàn người lao động.

Công ty Cổ phần Dược liệu Pù Mát tại huyện Con Cuông có 10,7ha trồng cà gai leo, dây thìa canh, cây mướp đắng rừng, cây đinh lăng, với năng suất đạt 63 tấn khô/năm. Công ty đã đầu tư dây chuyền sơ chế, chế biến và sản xuất đồng bộ, hiện đại. Bước đầu đã sản xuất và được cấp số đăng ký một số sản phẩm (Trà dược liệu túi lọc cà gai leo, dây thìa canh, giảo cổ lam, đinh lăng) được thị trường rất tin dùng; được Chủ tịch UBND tỉnh Nghệ An chứng nhận “Sản phẩm công nghiệp nông thôn tiêu biểu cấp tỉnh năm 2018”; Bộ Công thương chứng nhận “Sản phẩm công nghiệp nông thôn tiêu biểu cấp khu vực năm 2018” theo Quyết định số 93/QĐ-CTĐP ngày 31/7/2018.

Ngoài ra, tại huyện Yên Thành có 10ha trồng nhân trần; tại huyện Quỳnh Lưu, thị xã Hoàng Mai trồng hòe hoa, dây thìa canh...

Thời gian tới, để phát huy tính ưu việt và lợi thế của dược liệu, góp phần giúp người dân làm giàu trên chính mảnh đất của mình, Nhà nước cần có chính sách đồng bộ, có tính thực tiễn cao để dễ thực hiện. Trước mắt, nhằm ngăn chặn sự khai thác hủy diệt nguồn dược liệu còn rất ít

ở trong tài nguyên quốc gia. Tiếp đến, cần có những dự án lớn, cấp quốc gia (như dự án sâm của Hàn Quốc); Tổ chức, đầu tư, đào tạo một đội ngũ cán bộ kỹ thuật chuyên sâu làm công tác kiểm tra chất lượng thuốc từ dược liệu; Việc khoanh nuôi, bảo tồn, nuôi trồng, phát triển dược liệu nên giao ngành nông nghiệp - phát triển nông thôn đảm nhận, ngành y tế chịu trách nhiệm về chất lượng dược liệu. Về chính sách cấp tỉnh: cần tiếp tục nghiên cứu, điều chỉnh, bổ sung chính sách về nuôi trồng, thu hái và đặc biệt là tiêu thụ dược liệu (thuốc Nam) của nhân dân.

Hy vọng trong tương lai không xa, Nghệ An là tỉnh trọng điểm phát triển mạnh dược liệu chất lượng cao theo tiêu chuẩn GACP, vừa đảm bảo cho thị trường trong nước, vừa xuất khẩu đi các quốc gia khác./.

Vườn cây thìa canh tại Pù Mát (Con Cuông)

Mô hình trồng cây sâm Puxailaileng tại xã Mương Lống (Kỳ Sơn)